

2101002502040041
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
BACHELOR OF ARTS (EXTERNAL) (SECOND YEAR)
SANSKRIT - III - LEVEL 4

विक्रमोर्वशीयम- कालिदासः। गङ्गालहरी -जगन्नाथ अर्थावबोध

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 100]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

a. Name of the Examination: **BACHELOR OF ARTS(EXTERNAL)
(SECOND YEAR)**

b. Name of the Subject: **SANSKRIT III – LEVEL 4**

विक्रमोर्वशीयम- कालिदासः। गङ्गालहरी -जगन्नाथ अर्थावबोध

c. Subject Code No: **2101002502040041**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.

3. Figures to the right indicate full marks of the question.

4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 A. દ્રેકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ પાંચ)

10

Write answer in short. [Any five]

1. કાલિદાસની કૃતિઓના નામ આપો .

List the name of the plays Kalidas.

2. ભરતમુનિના કેટલા શિષ્યો છે? તેના નામ જણાવો.

How many disciples did Bharatamuni have? Name it.

3. નરસખામુનિ: શબ્દ સમજાવો.

Narasakhamuni: Explain the word.

4. 'વિક્રમોર્વશીયમ' નાટક કેટલા અંકનું છે? તેનો મુખ્ય રસ કયો છે?

Vikramorvasiyam' play is of how many numbers? What is his main interest?

5. જગન્નાથનાં માતા અને પિતાનું નામ જણાવો.

Write the names of the mother and father of Jagannath.

6. જગન્નાથનાં બે ઉપનામો આપો.

Give two nicknames of Jagannath.

7. ગંગાને કોના કરતાં ચઢિયાતી દર્શાવી છે?

Ganga is shown to be superior to whom?

B. ગદ્યખંડ વાંચી પ્રશ્નોનાં સંસ્કૃતમાં જવાબ લખો.

10

Read the prose passage and write the answers to the questions in Sanskrit.

રાષ્ટ્રમાતા કસ્તૂરબા ભારતસ્ય પરમા દેશભક્તા નારી । પોરબન્દરનગરે વણિક પરિવારે તસ્યાઃ જન્માભવત્ । ગોકુલદાસઃ તસ્યાઃ તતઃ વ્રજકુવરબા ચ જનની । મોહનદાસ ગાન્ધિમહોદયેન સહ તસ્યાઃ વિવાહઃ અભવત્ । વિવાહસ્ય પશ્ચાત્ સા સદાવપત્યુઃ ઉન્નત્યૈ કાર્યમ્ અકરોત્ । દક્ષિણ આફ્રિકાદેશે સત્યાગ્રહસ્યાન્દલોને સા શૈલવત્ તેન સહાતિષ્ઠત । બિહારરાજ્યે ચમ્પારણ્યપ્રદેશે ગ્રામજનાનાં જીવન પરિવર્તનાય સા ભૃશં પ્રાયતત્ । આશ્રમે, કારાવાસે, હરિજનસેવાયામ્ અન્યત્ર ચ સેવાપરાયણા સા મોહનદાસસ્ય યથાર્થ સહચારિણા અભવત્ । આશ્રમવાસિનઃ તાં સાક્ષાત્ અન્નપૂર્ણામ્ અમન્યત્ । નારીણાં કૃતેઽપિ સા ભૃશમ્ અશ્રામ્યત્ । મોહનદાસસ્ય સર્વકાર્યેષુ કસ્તૂરબા એવ પ્રેરકબલમ્ અવર્તત્ ।

- ૧) કસ્તૂરબાયાઃ જન્મ કુત્ર અભવત્? કઃ તસ્યાઃ પિતરૌ ?
- ૨) કેન સહ કસ્તૂરબાયાઃ વિવાહઃ અભવત્?
- ૩) સત્યાગ્રહસ્યાન્દોલને સા કિમ્ અકુર્વન્?
- ૪) કે કે પ્રસન્ગે કસ્તૂરબા મોહનદાસસ્ય યથાર્થસહધર્મચારિણી અભવત્?
- ૫) આશ્રમવાસિનઃ તાં કિમ્ અમન્યત્?

Q.2 A. नीयेनामांथी गमे ते वे श्लोकोनुं भाषांतर करो.

6

Translate any two verses from the following.

- १) ऊरुद्भवा नरसखस्य मुनेः सुरस्त्री
कैलासनाथमुपसृत्य निवर्तमाना।
बन्दीकृता विबुधशत्रुभिरर्धमार्गे
क्रन्दत्यतः शरणमप्सरसां गणोऽयम्॥
- २) अग्रे स्त्रीनखपाटलं कुरबकं श्यामं द्वयोर्भागयो-
र्बालाशोकः मुपोढरागसुभगं भेदोन्मुखं तिष्ठति ।
ईषद्वन्द्वरजःकणाःग्रकपिशा चूते नवा मञ्जरी
मुग्धत्वस्य च यौवनस्य च सखे मध्ये मधुश्रीः स्थिता ॥
- ३) उत्कीर्णा इव वासयष्टिषु निशानिद्रालसा बर्हिणो
धूपैर्जालविनिःसृतैर्वलभयः संदिग्धपारावताः ।
आचारप्रयतः सपुष्पबलिषु स्थानेषु चार्चिष्मतीः
संध्यामङ्गलदीपिका विभजते शुद्धान्तवृद्धाजनः ॥
- ४) नवजलधरः संनद्धोऽयं न दृप्तनिशाचरः
सुरधनुरिदं दूराकृष्टं न नाम शरासनम्।
अयमपि पटुर्धाराधारो न बाणपरम्परा
कनकनिकषस्निग्धा विद्युत्प्रिया न ममोर्वशी॥

B. नीयेनामांथी गमे ते वे नो अनुवाए करो.

6

Translate any two verses from the following.

- १) समृद्धं सौभाग्यं सकलवसुधायाः किमपि तन्
महैश्वर्यं लीलाजनितजगतः खण्डपरशोः ।
श्रुतीनां सर्वस्वं सुकृतमथ मूर्तं सुमनसां
सुधासौन्दर्यं ते सलिलमशिवं नः शमयतु ॥

- २) जडानन्धान्पङ्गुन् प्रकृतिबधिरानुक्तिविकलान्
ग्रहग्रस्तानस्ताखिलदुरितनिस्तारसरणीन् ।
निलिम्पै निर्मूक्तानपि च निरयान्तर्निपतितो
नरानम्ब त्रातुं त्वमिह परमं भेषजमसि ॥
- ३) अनाथः स्नेहाद्राँ विगलितगतिः पुण्यगतिदां
पतन् विश्वोद्धत्री गदविदलितः सिद्धभिषजम् ।
सुधासिन्धुं तृष्णाकुलितहृदयं मातरमयं
शिशुः सम्प्राप्तस्त्वामहमिह विदध्याः समुचितम् ॥
- ४) अविश्रान्तं जन्मावधि सुकृतजन्मार्जनकृतां
सतां श्रेयः कर्तुं कति न कृतिनः सन्ति विबुधाः ।
निरस्तालम्बानामकृ तसुकृतानां तु भवतीं
विनाऽमुष्मिंल्लोके न परमवलोके हितकरम् ॥

C. नीयेना मांथी गमे ते बे पूर्वापर संदर्भ आपी समझवो.

8

Explain any two with reference to the context from following.

- १) अनप्सरेव प्रतिभासि मे ।
२) तप्तेन तप्तमयसा घटनाय योग्यम् ।
३) अदक्षिणं संदिग्धे मे हृदयम् ।
४) स्वार्थात् सतां गुरुतरा प्रणयिक्रियैव ।

Q.3 विक्रमोर्वशीयमनी मूण कथा रङ्ग करी कालिदासे तेमां करेलां परिवर्तनो तपासो.

20

Present the original story of Vikramorvasiyam and examine the changes made by Kalidasa in it.

अथवा

OR

विद्वेषकं पात्रालेखन करो.

20

Describe a clown.

Q.4 જગન્નાથના જીવન અને સમય વિશે સવિસ્તાર માહિતી આપો. **20**
Give detailed information about the life and times of Jagannath.

અથવા

OR

જગન્નાથની કૃતિઓનો વિસ્તારથી પરિચય આપો. **20**
Give an introduction to Jagannath's work area.

Q.5 વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (ગમે તે બે) **20**
Write a critical note. (Any two)

1. ચિત્રરથ - ગાંધર્વનો પ્રસંગ
Chitraratha - Gandharva event
2. ભૂર્જપત્ર પ્રસંગ
Bhurjapatra event
3. જગન્નાથે વર્ણવેલા ગંગાના ગુણ
The qualities of Ganges described by Jagannath
4. જગન્નાથની શૈલી
Style of Jagannath
